

Sygn. akt V U 1167/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Danuta Szykut

Protokolant: st.sekr.sądowy Sylwia Pławiuk

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2013 r. w Słupsku na rozprawie

ze skargi **D. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19.12.2011r. sygnatura akt VU 950/11 o emeryturę

oddala skargę

UZASADNIENIE

Ubezpieczona D. G. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 grudnia 2011 roku, w sprawie za sygn. akt VU 950/11, oddalającym jej odwołanie od decyzji odmawiającej podjęcia wypłaty emerytury.

Ubezpieczona domagała się wypłaty wstrzymanej od 01 października 2011 r. emerytury wraz z odsetkami. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego organu rentowego kosztów procesu.

W uzasadnieniu skargi podniosła, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., w sprawie K 2/12, stwierdził niekonstytucyjność przepisu na mocy którego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wstrzymał jej wypłatę emerytury.

W odpowiedzi na skargę pozwany organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podniósł, że w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego nie kwestionuje prawa ubezpieczonej do dalszego pobierania świadczenia bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, przy czym w ocenie organu rentowego prawo do wypłaty świadczenia ubezpieczona nabyła od dnia 22 listopada 2012 roku tj. od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy prawnej przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 października 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w odniesieniu do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona D. G. decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 15 października 2008 r. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 października 2008 roku tj. od dnia złożenia wniosku.

Obowiązujące w tym czasie przepisy określające przesłanki nabycia tego prawa uzależniały prawo do wypłaty emerytury od rozwiązania stosunku pracy. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu, gdyż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie.

Decyzją z dnia 25 marca 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podjął wypłatę emerytury D. G. od dnia 1 marca 2009 r.

W dniu 01 października 2011 roku wszedł w życie przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm), dodany przez art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726), który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego.

Ubezpieczona kontynuowała i nadal kontynuuje zatrudnienie u tego samego pracodawcy u którego była zatrudniona przed złożeniem wniosku o emeryturę i przed nabyciem prawa do emerytury (nieprzerwanie od 1999r.).

Decyzją z dnia 29 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wstrzymał wypłatę emerytury D. G. od dnia 1 marca 2009r.

Odwołanie ubezpieczonej od powyższej decyzji, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku wyrokiem z dnia 19 grudnia 2011r. sygn.. akt VU 950/11 oddalił odwołanie i zasądził od ubezpieczonej D. G. na rzecz organu rentowego kwotę 60 złotych tytułem kosztów postępowania. Strony nie wniosły apelacji od w/w wyroku.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., w sprawie sygn. akt K 2/12, stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 października 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) w odniesieniu do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Powyższej powołane orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy prawnej w/w przepisów ukazało się w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r., pod poz. 1285 /bezsporne/

Decyzją z dnia 18 stycznia 2013 roku organ rentowy wznowił od dnia 22 listopada 2012 roku wypłatę świadczenia .

W tej samej decyzji zawarto pouczenie, iż w przypadku emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. prawo do emerytury ulega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, u którego byli zatrudnieni bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, jeżeli stosunek pracy ten nie zostanie rozwiązany przed dniem 1 października 2011r. bez względu na wiek emeryta i wysokość osiąganego przychodu.

Ubezpieczona D. G. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku, sygn. akt VU 950/11 z dnia 19.12.2011 roku powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, w sprawie II K 2/12.

dowód: decyzja –k.68-69, decyzja –k.98-100, decyzja –k.133, wyrok SO w Słupsku z dnia 19 grudnia 2011 roku- akta sprawy o sygn. akt VU 950/11

Sąd zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania wniesiona przez ubezpieczoną została przyjęta do rozpoznania, gdyż opierała się na ustawowej podstawie wznowienia przewidzianej w art. 401¹ k.p.c., który stanowi, iż „Można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.”

Została też wniesiona w ustawowym terminie przewidzianym w art. 407 § 2 k.p.c. Właściwym do jej rozpoznania był Sąd Okręgowy w Słupsku (art. 405 k.p.c.).

Ubezpieczona powoływała się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, w sprawie K2/12 z 13 listopada 2012. Trybunał Konstytucyjny orzekł w nim, iż art. 28 ustawy z 16 XII 2010 o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z 17 XII 1998 o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 XII 2010, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

W porządku prawnym, jaki istniał w naszym kraju i w przepisach emerytalno-rentowych sytuacja dotycząca prawa do emerytury i możliwości bądź braku możliwości kontynuowania zatrudnienia zmieniała się na przestrzeni lat.

Od 1 lipca 2000 r. (data wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nierozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane (zostało zawieszona).

Uzasadniając tę zmianę, wskazano, że zasadniczą rolę w ubezpieczeniu społecznym odgrywa powiązanie prawa do świadczenia z brakiem środków utrzymania, a łączenie dochodów z pracy, z jednoczesnym pobieraniem emerytury stawia pracujących emerytów w pozycji uprzywilejowanej, co nie może być oceniane w oderwaniu od poziomu życia społeczeństwa, istniejącego bezrobocia oraz obciążeń pracodawcy i budżetu państwa.

Art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Od 8 stycznia 2009 r. treścią ryzyka emerytalnego ponownie było osiągnięcie odpowiedniego wieku.

Uchylenie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS było konsekwencją realizacji programu „Solidarność pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+” – pakietu działań rządowych zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób po 50. roku życia.

Uchylenie powołanego przepisu miało usunąć jedną z barier aktywności zawodowej tych osób. Zgodnie z art. 45 ustawy z 21 listopada 2008 r. wypłaty zawieszona emerytury dokonywało się na wniosek osoby zainteresowanej, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował osoby, mające w dniu wejścia w życie ustawy zawieszona prawo do emerytury w trybie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, o warunkach pobierania świadczeń. Ten stan prawny obowiązywał do 31 grudnia 2010 r.

Od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskają od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do 30 września 2011 r. Jeżeli do tego momentu stosunek pracy nie ustał, wypłata emerytury została przez ZUS wstrzymana, począwszy od 1 października 2011 r.

Należy zwrócić uwagę, że obowiązująca regulacja nie wyłącza możliwości łączenia emerytury z dochodami z pracy zarobkowej, lecz uzależnia wypłatę emerytury od rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą (pracodawcami), u którego dana osoba była zatrudniona bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę. Emeryt może wrócić

do pracy do tego samego lub innego pracodawcy (oczywiście, o ile zostanie zatrudniony) i pobierać zarówno wynagrodzenie, jak i emeryturę.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku, w sprawie K 2/12, stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Trybunał Konstytucyjny uznał, iż ustawodawca odstępując od wcześniej przyjętej polityki, wobec osób, które nabyły prawo do emerytury pod rządami przepisów obowiązujących od 2009, godzi w zasadę zaufania do państwa i prawa, naruszając bezpieczeństwo prawne obywateli.

Osoby, które skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od 8 I 2009 do 31 XII 2010 musiały, w związku ze zmianą przepisów, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego tj. poza wiekiem spełniać warunek rozwiązania stosunku pracy. Gdyby w chwili przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego nie podjęłyby decyzji o złożeniu wniosku o emeryturę, lecz kontynuowały nadal zatrudnienie.

Działając w zaufaniu do państwa i stanowiącemu przez nie prawa podjęły w przeszłości decyzję co do przejścia na emeryturę, gdyby wiedziały, iż nastąpi zmiana stanu prawnego, uzależniająca realizację prawa do tego świadczenia od rozwiązania stosunku pracy, ich decyzja mogłaby być inna, bo z perspektywy dokonanej nowelizacji przepisów okazała się dla nich niekorzystna.

Sąd Okręgowy rozpoznający skargę o wznowienie postępowania na podstawie powyżej powołanego wyroku TK musi oceniać sytuację każdego ubezpieczonego indywidualnie.

W realiach przedmiotowej sprawy ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w 2008 roku, jednakże prawo to nie było przez nią realizowane, z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy. W dacie nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury wówczas obowiązujące przepisy wymagały zawieszenia wypłaty świadczenia wobec tych emerytów, którym prawo to zostało przyznane, lecz nie rozwiązali oni stosunku pracy.

Wobec kolejnej zmiany przepisów, od 8 stycznia 2009 organ podjął wypłatę emerytury ubezpieczonej.

W ocenie Sądu Okręgowego, orzeczenie TK, w którym ubezpieczona upatruje podstawy wznowienia postępowania, nie ma zastosowania do jej sytuacji.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny podniósł, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r. Oznaczało to dla nich, że – chcąc nadal pracować i jednocześnie pobierać emeryturę (w tym miejscu należy przypomnieć, że ustawodawca nigdy nie zakazywał i aktualnie także nie zakazuje łączenia świadczenia emerytalnego z wynagrodzeniem, co więcej – zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emeryci, którzy osiągnęli tzw. powszechny wiek emerytalny mają możliwość łączenia

dochodów z tych źródeł bez żadnych ograniczeń kwotowych) – musiały rozwiązać stosunek pracy i raz jeszcze go nawiązać – oczywiście, jeśli znalazły nowego pracodawcę albo dotychczasowy zgodził się ponownie je zatrudnić.

Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego odnosi się tylko do ubezpieczonych, którzy skutecznie nabyli i od daty nabycia prawa realizowali prawo do emerytury tj. nabyli i realizowali prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

Wyrok ten nie ma zastosowania do powódki, która prawo do emerytury nabyła w 2008 r. W jej sytuacji, w obowiązującym wówczas stanie prawnym, z chwilą nabycia prawa do emerytury, bez rozwiązania stosunku pracy, świadczenie było zawieszane, nie było realizowane. Ubezpieczona zatem mogła wybrać, czy chce pozostać w zatrudnieniu, mając zawieszane prawo do emerytury, czy skorzystać z prawa i pobierać emeryturę, po rozwiązaniu stosunku pracy.

W tym miejscu wskazać należy, iż prawo do świadczenia jest inną instytucją, od realizacji tego prawa, w postaci wypłaty emerytury.

W związku z powyższym, na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. Sąd oddalił skargę o wznowienie postępowania, o czym orzekł w sentencji wyroku.